

задачу із самоідентифікації, пошуку себе справжніх. Усвідомлення своєї відповідальності, самоосвіта, критичне мислення та діалог зі світом – це все кроки до того, щоб позбутися колоніального минулого [3].

Деколонізація є важливою світоглядною основою відновлення та збереження української ідентичності. Вона виходить за межі символічних змін та передбачає глибоку трансформацію суспільної свідомості, історичної пам'яті та системи цінностей. Україна обрала цей вектор розвитку, незважаючи на суттєвий вплив колоніальної спадщини. Сучасні деколонізаційні процеси створюють умови для утвердження самодостатньої та стійкої національної ідентичності.

Список використаних джерел

1. Герчанівська П. Е. Деколонізація суспільства: український поворот. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 1. С. 32–41.

2. Котубей-Геруцька О. «Деколонізація» і «постколониалізм» – у чому різниця понять та що вони означають. URL: <https://suspilne.media/culture/462311-dekolonizacia-i-postkolonializm-u-comu-riznica-ponat-ta-so-voni-oznacaut/>.

3. В'ятрович В. Що таке деколонізація, чому вона важлива і як буде здійснюватися згідно з законом? URL: <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-politics/3685766-so-take-dekolonizacia-comu-vona-vazлива-i-ak-bude-zdijsnuvatisa-zgidno-z-zakonom.html>.

ПЛАКСІЙ Анастасія Василівна,

курсант Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

ВОРОБІЙОВА Ганна Юрївна,

доцент кафедри військової
журналістики Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, кандидат
політичних наук

РОЛЬ МЕДІА У ФОРМУВАННІ УКРАЇНЬСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Національна ідентичність – це відчуття належності людини до певної нації. Одним із ключових завдань сучасного українського суспільства, особливо в умовах повномасштабної війни та інтенсивної інформаційної агресії, є саме формування національної ідентичності. Сучасні медіа не лише

віддзеркалюють суспільні процеси, а й жваво творять цінності, символи та суть національної спільноти. Українські засоби масової комунікації, зокрема електронні платформи та соцмережі, перетворилися на значущий важіль побудови спільної самосвідомості, долучаючись до утвердження почуття приналежності до нації, просування культурних кодів та згуртування громади у протистоянні за самостійність і державний суверенітет. У таких обставинах вивчення функції медіа у вибудові національної самоїдентичності набуває виняткового наукового та практичного значення.

Питання взаємозв'язку медіа та національної ідентичності досліджували як українські, так і зарубіжні науковці. У міжнародній медіадосліджувальній традиції ранні праці щодо ролі масових комунікацій у національному конструюванні простору належать Б. Андерсону, який обґрунтував уявлення нації як медіа-конструйованого феномену. В Україні інтерес до цього питання посилюється після Революції Гідності та особливо після 2014 року: дослідники, зокрема О. Рахманін, Т. Прокопенко, а також праці з соціології та комунікацій, присвячені медіа поведінці суспільства в умовах гібридної війни. Вітчизняні науковці акцентують увагу на значенні українських медіавикликів для посилення національної свідомості, ролі мови, символів та дискурсу як елементів ідентичності.

Завданням цих тез є окреслення ролі медіа у становленні української національної ідентичності, а також виявлення головних способів, завдяки яким медіа впливають на творення уявлень про національне «я» у контексті сьогоденних інформаційних загроз. Українські медіа постають не просто джерелом відомостей, а полем для конструювання національних значень. Через звіти, роздуми, публіцистичні статті та мистецькі програми медіа транслюють засади, які впливають на складання колективної пам'яті та самовизначення. Цей процес особливо помітний під час загальнонаціональних криз, коли медіатексти стають рушіями суспільної згуртованості.

Медіа історично відігравали важливу роль у формуванні української ідентичності, зберігаючи мову, культуру та національну пам'ять у складні періоди нашої держави. Друковані видання XIX–XX століть, радіо й телебачення поширювали українське слово, ідеї самобутності та спільних цінностей. У новітній час цифрові медіа та соціальні мережі стали простором самоідентифікації, протидії дезінформації, посилюючи усвідомлення українців як єдиної нації. Згадати тільки російські окупації XX століття, збереження української ідентичності стало питанням виживання нації. Умови репресій, заборон мови, цензури та знищення інтелігенції змушували медіа діяти вкрай обережно. Але саме журналісти й медійники стали хранителями українського «слова». Через підпільні видання, еміграційну пресу, радіомовлення та культурні тексти вони передавали правду, підтримували національну пам'ять. Попри все, українське слово не зникло – воно стало формою спротиву й доказом незламності української ідентичності. Медіа завзято творять

символічний простір національної приналежності й досі: у центрі – мова. Застосування української мови в інформаційних матеріалах, розповіді про минулі події та пам'ятні дати сприяють нарощуванню почуття належності до нації. Соціальні мережі збільшують цей ефект, даючи змогу користувачам долучатися до творення та розповсюдження оповідей.

З 2014 року функція медіа у формуванні приналежності України суттєво посилилася. Умови інформаційної боротьби наголосили на потребі медіаграмотності та дієвої відсічі дезінформації. Українські журналісти та медіа майданчики активно виробляють наративи, які протистоять ворожим інформаційним впливам, єднаючи суспільство навколо ідеї волі та суверенітету. Соціальні мережі стали важливим шляхом формування сучасної української ідентичності саме серед молоді. Вони виконують функцію не лише інформування, а й соціалізації, формування активної громадянської позиції та поширення національних надбань.

Отже, медіа відіграють ключову роль у формуванні української національної ідентичності через продукування наративів, популяризацію символів, а також через протидію інформаційним загрозам.

Список використаних джерел

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти: міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ : Критика, 2001.
2. Почепцов Г. Інформаційні війни. Київ : Ваклер, 2001.
3. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення. Київ : Критика, 2000.
4. Кулик В. Національна ідентичність і мовна політика в Україні. Київ : ІПіЕНД НАН України, 2010.
5. Шкляр В. Основи масової комунікації. Київ : Київський університет, 2012.

